

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Akademický rok 2024/2025

Názov predmetu: Sociálna medicína

Podmieňujúce predmety: -

Študijný program: Všeobecné lekárstvo

Kategória predmetu: povinný

Forma výučby: prednáška/cvičenie

Forma ukončenia: skúška

Forma štúdia: denná

Obdobie štúdia: 2. roč. 2. sem

Rozsah výučby: 1/2 hod./týždeň

Počet kreditov: 3

Týždeň	Prednáška – piatok 10:00-10:45 P4	Cvičenie
1. (7) 10.02.-14.02.	Sociálna medicína a jej miesto v lekárskej praxi v minulosti, súčasnosti a budúcnosti. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 14.02.2025	Predstavenie pracoviska. Úvod do štúdia predmetu. Vysvetlenie podmienok absolvovania predmetu. MVDr. Marcela Linková, PhD. Všetky skupiny
2. (8) 17.02.-21.02.	Globálne zdravie: urbanizácia, migrácia, starnutie populácie. Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD. 21.02.2025	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa MVDr. Marcela Linková, PhD. Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13 Nezamestnanosť a bezdomovectvo ako zdravotný a sociálny problém. Mgr. Marta Nemčíková, PhD. Študijné skupiny č. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15
3. (9) 24.02.-28.02.	Sociálne determinanty zdravia a socio-ekonomické nerovnosti v zdraví. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 28.02.2025	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa MVDr. Marcela Linková, PhD. Študijné skupiny č. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15 Nezamestnanosť a bezdomovectvo ako zdravotný a sociálny problém. Mgr. Marta Nemčíková, PhD. Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13
4. (10) 03.03.-07.03.	Zdravotnícke systémy ako determinant zdravia. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 07.03.2025	Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 1. časť (návšteva vybraných zariadení). MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. MVDr. Marcela Linková, PhD. Mgr. Marta Nemčíková, PhD. Rozdelenie bude oznámené v 3. týždni
5. (11) 10.03.-14.03.	Zdravotnícke systémy, organizácia zdravotníctva, na pacienta orientovaná a integrovaná starostlivosť. Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD. 14.03.2025	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným a zmyslovým zdravotným postihnutím. MVDr. Marcela Linková, PhD. Študijné skupiny č. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15

		Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13</i>
6. (12) 17.03.-21.03.	Prevencia chorôb – prečo je dôležitá? <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 21.03.2025	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným a zmyslovým zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13</i> Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15</i>
7. (13) 24.03.-28.03.	Komplexné prístupy k podpore a ochrane zdravia. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 11.04.2025	Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 2. časť (návšteva vybraných zariadení). <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Rozdelenie bude oznámené v 6. týždni</i>
8. (14) 31.03.-04.04.	Možnosti uplatnenia lekára v systéme verejného zdravotníctva na Slovensku. <i>MUDr. Jana Kollárová</i> 04.04.2025	Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 3, 4, 5, 11, 12, 13, 15</i> Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 14</i>
9. (15) 07.07.-11.04.	Behaviorálne a kultúrne vŕhady pre zdravie. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 28.03.2025	Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 14</i> Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 3, 4, 5, 11, 12, 13, 15</i>
10. (16) 14.04.-18.04.	Štátny sviatok 18.04.2025	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o Rómov a prisťahovalcov. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 3, 4, 5, 11, 12, 13</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 6, 7, 8, 10, 14</i> <i>Dekanské voľno 17.04.2025 (štvrtok)</i>
11. (17) 21.04.-25.04.	Sociálna medicína v dobe digitálnej. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> 25.04.2025	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o Rómov a prisťahovalcov. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 15</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 9</i>

		Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby vo vyššom veku a o osoby v terminálnom štádiu choroby. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 5, 10</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 12, 14</i> <i>Štátny sviatok 21.04.2025 (pondelok)</i> <i>Rektorské voľno 22.04.2025 (utorok)</i>
12. (18) 28.04.-02.05.	Pacientmi reportované výsledky a so zdravím súvisiaca kvalita života. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 02.05.2025	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby vo vyššom veku a o osoby v terminálnom štádiu choroby. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 3, 4, 11, 13</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 6, 7, 8</i> Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 9, 15</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 2</i> <i>30.04.2025 (streda) výučba ako štvrtok</i> <i>Štátny sviatok 01.05.2025 (štvrtok)</i>
13. (19) 05.05.-09.05.	Sociálne predpisovanie ako súčasť univerzálnej personalizovanej starostlivosti. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 09.05.2025	Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 1, 4, 6, 12, 13</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 5, 7, 8, 10, 11, 14</i> <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 3</i> <i>Štátny sviatok 08.05.2025 (štvrtok)</i>
14. (20) 12.05.-16.05.	Sociálna medicína založená na dôkazoch a translačný výskum. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 16.05.2025	Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 1, 2, 4, 6, 12, 13</i> <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijná skupina č. 5, 7, 8, 10, 11, 14</i> <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 3, 9, 15</i>

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. **Účasť minimálne na 10 cvičeniach.**
Neúčasť na cvičeniach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme. Študent si môže počas semestra nahradiť ospravedlnené cvičenia, najviac v rozsahu 3 týždňov (Študijný poriadok UPJŠ v Košiciach, LF, Čl. 12, bod 8).
2. **Účasť - minimálne na 10 cvičeniach a minimálne na 5 prednáškach.**
3. **Úspešne realizovaná prezentácia vybranej témy** (minimum 20 bodov).
4. **Úspešné absolvovanie záverečného testu** (minimum 30 bodov).
5. V prípade, že výučba prebieha dištančnou formou, prostredníctvom aplikácie MS Teams, prosíme študentov, aby mali k dispozícii aj audio-vizuálne pripojenie tj. možnosť komunikovať s vyučujúcim prostredníctvom zvuku a obrazu.

	Minimum	Maximum	Záverečné hodnotenie (1 bod = 1 %)
Prezentácia	24	40	91 až 100 % A - výborne
Záverečný test	36	60	84 až 90 % B - veľmi dobre
Kumulatívne body	60	100	75 až 83 % C - dobre
			68 až 74 % D - uspokojivo
			60 až 67 % E - dostatočne

Odporúčaná literatúra:

1. MPSVaR SR. Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2023. Dostupné online: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/2024/sprava_sossr_2023_pub.pdf
2. MPSVaR SR – MZ SR. Stratégia dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike. Integrovaná sociálno-zdravotná starostlivosť. 2021. Dostupné online: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr-sept-2021.pdf>
3. MZ SR. Aktualizácia Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030. Jún 2022. Dostupné online: <https://health.gov.sk/?strategia-v-zdravotnictve>
4. Nagyova I, Katreniakova Z (eds.). Textbook of Social Medicine. SafarikPress Publishing, Kosice 2019.
5. Vágnerová M. Psychopatológie pro pomáhající profese. 4. vyd. Praha: Portál, 2008, 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
6. Zákony NR SR Z. z. v znení neskorších predpisov:
 - č. 448/2008 o sociálnych službách
 - č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP
 - č. 36/2005 o rodine
 - č. 305/2005 o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Posledná úprava: 06.02.2025
MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Garant predmetu

OBSAH

Cieľom úlohy je naučiť sa vyhľadávať, pracovať a odovzdávať relevantné informácie v oblasti sociálneho lekárstva. Pokúste o hlbšiu analýzu vybranej témy z pohľadu vlastných názorov a skúseností v prepojení na to, čo je o tejto problematike už známe. Výskumné správy, štatistické údaje, grafy a vlastné tvorivé spracovanie sú vítané. Pri vyhľadávaní relevantných zdrojov sa pokúste pracovať s databázami ako EBSCO, Medline, PubMed, Google Scholar či SCOPUS.

FORMA PREZENTÁCIE

PowerPoint prezentácia by mala trvať 7-10 minút **spolu pre dvojicu** (cca 10-15 snímok) v nasledovnej štruktúre:

1. snímka – názov témy, meno a priezvisko prezentujúceho
 2. snímka – obsah (štruktúra) prezentácie
 3. snímka ... rozpracovanie témy podľa obsahu
- predposledná snímka – krátke zhrnutie
posledná snímka – zoznam všetkých použitých informačných zdrojov (min. 7 zdrojov)

Príslušné informačné zdroje je potrebné uviesť aj pri jednotlivých snímkach, vrátane zdrojov pri štatistických údajoch prevzatých z tabuliek, grafov a pod.

CITOVANIE POUŽITÝCH ZDROJOV

Norma STN ISO 690 2012 - Harvard system – príklady:

monografia/učebnica

GUZANIN, Štefan, Robert SABOVČÍK a Pavol KAČMÁR, 2004. Selected Chapters of Plastic and Reconstructive Surgery: vysokoškolské učebné texty. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta. ISBN 80-7097-557-1.

vedecký článok

DUBAYOVÁ, Tatiana et al., 2010. The impact of the intensity of fear on patient's delay regarding health care seeking behavior: a systematic review vyhľadání zdravotníckej starostlivosti. In: International Journal of Public Health. Vol. 55, no. 5, p. 459-468. ISSN 1661-8556.

internetové zdroje

SPEIGHT, J. G., 2005. Lange's Handbook of Chemistry [online]. London: McGraw-Hill.[cit. 2009.06.10.] ISBN 978-1-60119-261-5. Dostupné na:
http://www.knovel.com/web/portal/basic_search/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=1347&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_fromSearch=true&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_searchType=basic

HODNOTENIE

Za spracovanie študenti získavajú maximálne 40 bodov – na základe hodnotenia:

- obsahu (maximum 20 bodov)
- formy (maximum 12 bodov)
- prejavu (maximum 8 bodov)

1. Nezaujem rodičov o dieťa, dnes veľmi rozšírená forma týrania?- na základe prípadovej štúdie analyzujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
2. Trest - výchova alebo týranie, kde je hranica?- na základe prípadovej štúdie analyzujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
3. Prečo sú digitálne technológie také lákavé? Mobil deťom- áno alebo nie, kedy? Je ohrozený detský intelekt? Syndróm FOMO, Phubing, Hikikomori.
4. Riziká sociálnych sietí - virtuálne zneužívanie mladistvých - kyberšikana, flaming, sexting.
5. Ako pandémie ohrozila duševné zdravie adolescentov? Charakterizujte na základe dostupných štúdií.
6. Kto je vinník on alebo ona? Ako postupovať pri diagnostike domáceho násillia?
7. Detská mozgová obrna - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkyh.
8. Jeden deň - 24 hodín v živote vodičára - každodenné prekonávanie bariér a sociálna pomoc pre osobu s telesným zdravotným postihnutím.
9. Môj život s osobným asistentom - na konkrétnom prípade osoby so zdravotným postihnutím demonštrujte prácu osobného asistenta.
10. Dieťa s kombinovaným zdravotným postihnutím - na konkrétnom príklade demonštrujte službu včasnej intervencie v rodine s dieťaťom do 6 rokov života.
11. Náhla cievna mozgová príhoda - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkyh.
12. Diabetická neuropatia - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkyh.
13. Život s bielou palicou - na konkrétnom príklade demonštrujte každodennú realitu nevidiaceho človeka.
14. Dieťa s vrodeným sluchovým postihnutím - sociálna pomoc a poradenstvo rodine s nepočujúcim dieťaťom.
15. Prečo sú opatrovatelia osôb žijúcich s Alzheimerovou chorobou považovaní za „druhých neviditeľných pacientov“? Popíšte možné zdravotné a spoločenské dopady dlhodobého opatrovania.
16. Diagnóza Schizofrénia a jej možné dopady na rodinný, pracovný a spoločenský život dospelého človeka.
17. Diagnóza Autizmus a jej možné dopady na život dieťaťa a jeho rodičov.
18. Amyotrofická laterálna skleróza - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkyh. (Poznámka: Choroba, ktorou trpel napr. S. Hawking alebo futbalista M. Čišovský).
19. Choroba motýľích krídel - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre detského pacienta a jeho blízkyh.
20. Navrhnete možnosti dostupnej sociálnej pomoci pacientovi s vybraným zhubným nádorovým ochorením.
21. Na konkrétnom príklade zhodnoťte pozitíva a negatíva poskytovania domácej opatrovateľskej služby z pohľadu klienta a z pohľadu formálneho opatrovateľa.
22. Na konkrétnom príklade opíšte poskytovanie komplexnej starostlivosti v hospici.
23. Popíšte proces zdravotných prehliadok migrantov pri vstupe na územie SR.
24. Závislosť na videohrách - na konkrétnom príklade charakterizujte dopady tejto závislosti na zdravie.
25. Bezdomovectvo - cez konkrétne príklady (organizácie, projekty, iniciatívy) opíšte možnosti pomoci ľuďom bez domova v našich podmienkach.
26. Popíšte reálne možnosti (projekt, iniciatívu) pre zlepšenie zdravotného stavu Rómov v podmienkach SR.
27. Spoločnosť očarená štihlou - uveďte príklady rôznych diét propagovaných na internete a kriticky zhodnoťte ich možné dopady na zdravie populácie.
28. Lekár a pacient v informačnej dobe - Ako pristupovať k pacientom, ktorí veria hoaxom a šarlatánom. Uveďte príklady takýchto javov a navrhnete možnosti efektívnej komunikácie.
29. Čo sa môže stať, ak chýba psychohygiena a sociálna opora v živote zdravotníckych pracovníkov - uveďte príklady.
30. Vakcinácia a antivax hnutie. Ako pristupovať k ľuďom odmietajúcim povinnú vakcináciu (napr. vakcíny, ktoré sa podávajú v ranom detstve).
31. Ako podporiť adhérenciu k liečbe u pacientov v dobe „dr. Google“? Uveďte príklady misinformácií a návrh efektívnej komunikácie s pacientom.
32. Reklama a zdravie - uveďte príklady mediálnych miskoncepcií o udržaní zdravia a zdravom životnom štýle a ich možné dopady na zdravie a na postavenie medicíny v spoločnosti.
33. Instagram a TikTok - posúďte ich krátkodobý a dlhodobý vplyv na duševné a fyzické zdravie adolescentov.
34. Laická farmakoterapia - zhodnoťte nadmerné užívanie antibiotík, liekov proti bolesti, anxiolytík a hypnotík na zdravie jednotlivca a lekársku prax.
35. Postcovidový syndróm u seniorov – charakterizujte na základe dostupných odborných štúdií.